

Euskara Euskal Herriko Unibertsitatean

Jazinto Iturbe

1. Sarrera

Unibertsitateak dituen funtzio guztiak, bai agerikoak -irakaskuntza, ikerkuntza-, eta bai hain agerikoak ez direnak ere -gizartearen atal baten formazio-gunea, eztabaida-tokia, kultur iturria, eta abar- kontutan hartuz gero, ikusiko da "Euskara Euskal Herriko Unibertsitatean" izena duen lanaren hedadura handia izan behar duela. Hala ere, saio baten ahalegina plazaratuko da hemen, hurbilketa historiko batekin hasita, eta ondoren, Unibertsitateak gaur egunean duen inguru legala aipatuko da, Unibertsitatearen beraren azterketa soziolinguistiko baten emaitzekin batera, lektuze horrek irakurlea lagunduko duelakoaren segurantzari.

Bestalde, gizarteak berak Unibertsitatea nola ikusten duen behatuz, Unibertsitatearen alde formatiboaren garrantzia handia da, eta horregatik atal zabala emango zaio euskarazko irakaskuntzari.

Bukatzeko, Unibertsitatearen beste zenbait eginkizun aipatuko dira, barauk euskararekiko duten ikuspuntutik tratatuta.

2. Hurbilketa historikoa

Gaur eguneko Euskal Herriko Unibertsitatearen hastapen bezala, 1968.ean sortu zen Bilboko Unibertsitate Autonomoa kontsidera daiteke. Bilboko hau, Euskal Herriko lehen Unibertsitate publikoa, Bizkaian zeuden Valladolid-eko Unibertsitatearen barrutiko Ikastegi pare batekin -Ekonomi eta Enpresa-Zientzien Fakultatea eta Industri Ingenieruen Goi Eskola Teknikoa -eta orduan sortutako beste pare batekin- Medikuntz Fakultatea eta Zientzi Fakultatea- hasi zen. Geroxeago Donostian, oraindik Valladolid-eko barrutian, bi Fakultate sortu ziren, -Kimika-Fakultatea eta Zuzenbide Fakultatea, eta Gas-teizen, Arabako Ikastetxe Unibertsitarioa, non Zientzietako eta Medikuntzako zenbait ikasturte ematen bait ziren.

1976.ean, hiru probintzietako barruti unibertsitarioa eratu zen, bertan kokatutako zenbait Ikastegi Unibertsitate barruan integratzen zirelarik. 1980.ean, Unibertsitatea, Bilboko izatetik, "Euskal Herriko" izena hartzera pasa zen, eta elebitasuna izenean ere agertu nahi zelarik, "Universidad del País Vasco-Euskal Herriko Unibertsitatea" izen ofiziala jarri zitzaion, gaur egunean duena.

Gaur egunerarte Unibertsitateak ez du aldaketa geografikorik izan. Euskal Herriko Komunitate Autonomoaren hedadura berdineko barrutia edukirik, Komunitate Autonomoan dagoen Unibertsitate publiko bakarra da, eta beronen ardura hauek dira, titulazioak eta lizentziak hartzera eramaten duten ikasketak eta irakaskuntzak eskaintzea, ikerkuntza lantzea eta gizarteak Unibertsitateari eskatzen eta exijitzen dizkion betekizunak giro eta era unibertsitario batez betetzea. Horren guztiorren islada izan nahi du Unibertsitatearen armarririk, non Bilbokoaren "Veritatis Invicta Propugnatrix" lema hura, "eman da zabal zazu" Iparragirretarrez ordezkatu baita.

3. Inguru legala

Unibertsitatearen ihardupidea ezagutzeko, beharrezko da Unibertsitatea baldintzatzen duen legeria nondik norakoa den aipatzea. Besterik ezean, Konstituzioak, Espainiakoak hain zuzen, Unibertsitatearen autonomia aldarrikatzen du 27.10 Artikuluan, baina -eta hau oso garrantzitsua da- legeak ezartzen duen neurrian. Eta lege hori, Unibertsitatearen Erreformatarako Legea izan da, UELa, eta honek ematen du Unibertsitatea mugitzen den esparrua. Lege honen arabera, Espainiako Unibertsitateek molde beretsua dute, batetik besterako desberdintasunak txikiak direlarik.

Beste oinarri legal bat, Euskal Herriko Komunitate Autonomoaren Autonomi Estatutua da, eta honen aplikazioz, Hezkuntza Sistema Unibertsitarioa eta Ikerkuntza Zientifiko-Teknikoa Euskal Jaurlaritzara transferituta dago.

Aipatu beharrezkoa da, halaber, UELaren aplikazioz, Euskal Herriko Unibertsitateak bere barne-ihardupiderako Estatutuak badituela, bertan, Komunitate Unibertsitarioaren eskubideak eta obligazioak ezagutzen direlarik.

Euskararen aldetik, Unibertsitateak propiotzat hartu du Autonomi Estatutuan ezagutzen den elebitasuna eta horrela Unibertsitatea elebiduna da. Elebitasun hori Estatutuetakoz zenbait puntutan dago garrantzitsua, eta horren arabera, eta besteak beste, ondoko hauek aipatzen dira:

- Inork ez du hizkuntzagatik bereizkeriarik pairatuko.
- Unibertsitarietara edozein hizkuntza ofizialez irakaskuntza jaso eta eskaintzeko eskubidea ezagutzen zaie.
- Unibertsitarietara Unibertsitatearen organo guztietan edozein hizkuntza ofizialez harremanak izateko eskubidea ezagutzen zaie.

Eskubideak ezagutzen diren arren, Estatutuak euskararen normaltzeaz behin baino gehiagotan mintzatzen dira, egoera erreala, euskaldunen kalterakoa, goian aipaturiko egoera suposatzen duen bukaera-egoerara pausoka eramateko. Horretarako, organo nagusi bezala, Unibertsitatearen Euskararako Batzordea dago, honek eus-

kararen erabilera normaldua eragingo duen plangintza proposatuko duelarik.

Batzordeaz gain, Ikastegi bakoitzean ikastegi-batzordeak eratu dira, eta Unibertsitatearen Zerbitzu Zentraletan, Euskararako Kabinete Teknikoa dago. Ikerkuntzaren aldetik, Sailek eta irakasleek bere konfiantza egiten dutenaz gain, Estatutuek Euskararako Institutu Unibertsitarioren eraketa kontenplatu dute.

Unibertsitatearen euskararen aldeko dinamikaren garrantziaz jabeturik, Unibertsitatearen Klaustroak, Estatutuak onartu zituenean, dinamika hori aurrera eramateko Euskararako Errektoreordearen irudia sortu zuen.

4. Euskararen egoera Euskal Herriko Unibertsitatean

Lehendabiziko aldiz 1986.ean egin zen Estatutuek agintzen duten eran Errektorearen hautaketa, eta horrela hasi zen Unibertsitatearen fase hau, fase estatutarioa dei daitekeena, eta Errektore berriarekin Estatutuetan agertzen ziren bideak eta bitartekoak martxan jarri ziren.

Euskararen aldetik, egoera kualitatiboki txarra zela gauza jakina bazen ere, beharrezko zen kuantitatiboki noraino zen txarra jakitea, horrela plangintzarako lehen datuak izateko. Horretarako azterketa soziolinguistikoa bat egin zen Ikastegika, Campuska, Zerbitzuka eta estamentuka, eta ateratako ondorio orokor garrantzitsuenak ondoko hauek izan ziren:

- 1.- Unibertsitatearen egoera soziolinguistikoa Euskal Herriko Komunitate Autonomoaren gizartetik hurbil eta baxuago dago. Beraz, gizartean agertzen diren problemak Unibertsitatean areagotuxeagoak agertzen dira.
- 2.- Unibertsitateko pertsonalaren datuetan, hiru multzotan banatuta, hots, irakasleak, ikasleak eta Administrazio eta Zerbitzuko Pertsonala, AZPa, zera nabaritzen da, AZPan dagoen euskaldunen kopuru txikia.

Bestalde, aldiz, beste bi multzoetan dauden euskaldunen euskararekiko maila altua dela nabaritzen da.

	Kopuru guztia	Euskaldunak	Alfabetatuak
Irakasleak	2.402	% 15,4	% 14,3
Ikasleak	42.026	% 15,3	% 13
AZPa	650	% 9,4	% 4,4

OHARRA: Azterketa hau 1988.eko Udaberrian burutu zen.

- 3.- Azterketa soziolinguistikoaren arabera, unibertsitarien euskararekiko portaera, oro har, positibotzat har daiteke, eta Unibertsitatean -irakaskuntzan, ikerkuntzan, zerbitzuetan-euskararen areagotzeari garrantzi gehiago eman behar zaiola ondoriatzen da. Horrela, beste posibilitate batzuren aurrean, Unibertsitateak bere ez-irakaskuntzazko ekintzetan euskara, gaztelerarekin batera, erabiltzera jo behar du. Hala ere, elebitasuna oso azkar jartzeko programa bat, Unibertsitatearen garapenerako atzerapauso bezala ikusten da unibertsitarioren hiru multzoetan -irakasle, ikasle eta AZPan-.
- 4.- Erabileraren aldetik, bizitza unibertsitarioa egiten den tokietan -Administrazioan, Zerbitzuetan, Sailetan, Ikastegietan,...-, euskararen erabilera oso baxu bezala sentitzen da, eta erabilera nahikotxo gehiago edo askoz gehiagokoa izan beharko litzatekeela ondoriatzen da.
- 5.- Irakaskuntzaren kalitatearen aldetik, euskaraz eskaintzen den irakaskuntzaren kalitate-maila, gazteleraz eskaintzen den kalitate-maila baino baxuago ikusten da, eta kalitate hori, bai gazteleraz eta bai euskaraz, hobea izan beharko lukeela ondoriatzen da. Edonola ere, kalitate-mailen arteko desberdintasuna ez da hain nabaria euskaraz eta gazteleraz ikasten dutenen ikuspuntutik edo-ta euskaraz eta gazteleraz irakasten duten Sailetako irakasleen ikuspuntutik, hau da, kalitate-mailen arteko diferentzia handiena, euskarazko irakaskuntzatik urrutien dauden ikasle eta irakasleek ikusten dute.

Bestalde, aldiz, beste bi multzoetan dauden euskaldunen euskararekiko maila altua dela nabaritzen da.

	Kopuru guztia	Euskaldunak	Alfabetatuak
Irakasleak	2.402	% 15,4	% 14,3
Ikasleak	42.026	% 15,3	% 13
AZPa	650	% 9,4	% 4,4

OHARRA: Azterketa hau 1988.eko Udaberrian burutu zen.

- 3.- Azterketa soziolinguistikoaren arabera, unibertsitarien euskararekiko portaera, oro har, positibotzat har daiteke, eta Unibertsitatean -irakaskuntzan, ikerkuntzan, zerbitzuetan- euskararen areagotzeari garrantzi gehiago eman behar zaiola ondorioztatzen da. Horrela, beste posibilitate batzuren aurrean, Unibertsitateak bere ez-irakaskuntzazko ekintzetan euskara, gaztelerarekin batera, erabiltzera jo behar du. Hala ere, elebitasuna oso azkar jartzeko programa bat, Unibertsitatearen garapenerako atzerapauso bezala ikusten da unibertsitarioen hiru multzoetan -irakasle, ikasle eta AZPan-.
- 4.- Erabileraren aldetik, bizitza unibertsitarioa egiten den tokietan -Administrazioan, Zerbitzuetan, Sailetan, Ikastegietan,...-, euskararen erabilera oso baxu bezala sentitzen da, eta erabilera nahikotxo gehiago edo askoz gehiagokoa izan beharko litzatekeela ondorioztatzen da.
- 5.- Irakaskuntzaren kalitatearen aldetik, euskaraz eskaintzen den irakaskuntzaren kalitate-maila, gazteleraz eskaintzen den kalitate-maila baino baxuago ikusten da, eta kalitate hori, bai gazteleraz eta bai euskaraz, hobea izan beharko lukeela ondorioztatzen da. Edonola ere, kalitate-mailen arteko desberdintasuna ez da hain nabaria euskaraz eta gazteleraz ikasten dutenen ikuspuntutik edo-ta euskaraz eta gazteleraz irakasten duten Sailetako irakasleen ikuspuntutik, hau da, kalitate-mailen arteko diferentzia handiena, euskarazko irakaskuntzatik urrutien dauden ikasle eta irakasleek ikusten dute.

6.- Irakaskuntzaren hizkuntza zein izan beharko litzatekeen galderari erantzunez, ikerketa soziolinguistikoan lortutako emaitza orokorrak hauek izan ziren:

Ikasleen artean

	1. zikloan Diplomatura	2. zikloan Lizentziatura	3. zikloan Doktoregoa
Gaztelaniera hutsez	% 16,3	% 14,9	% 14,5
Batzuk gaztel., bes- teak eusk.	% 15,2	% 12,9	% 12,2
Denak gazt. eta eusk.	% 62	% 58,9	% 58,8
Euskara hutsez	% 4	% 3,9	% 3,8
Erantzun gabe	% 2,5	% 9,4	% 10,6

Irakasleen artean

	1. zikloan Diplomatura	2. zikloan Lizentziatura	3. zikloan Doktoregoa
Gaztelaniera hutsez	% 6,1	% 9,1	% 12
Batzuk gaztel., bes- teak eusk.	% 27,2	% 27,2	% 28,6
Denak gazt. eta eusk.	% 55,8	% 53,8	% 47,6
Euskara hutsez	% 2,9	% 2,5	% 2,5
Erantzun gabe	% 7,9	% 8,2	% 9,3

Azken tauletako emaitzak ohar ugariarekin hartu behar dira. Besteak beste, kontutan hartzekoak dira: hirugarren zikloaren izaera berezia; Diplomaturetako ikasleek eta irakasleek ere erantzun egin dutela; zenbait irakasleren beste hizkuntzaren bat erabiltzeko proposamena; irakasgaiak emateko ikasle-kopuruari buruz eginiko iradokizunak; irakaslego prestatuari edo nahikoari buruzko iradokizunak; titulazio desberdinetan dauden diferentziak, eta abar. Hala ere, Unibertsitatean bi hizkuntzen bidezko irakaskuntzaren eredia dela nagusi.

5. Euskarazko irakaskuntza Unibertsitatean

Unibertsitatea da Hezkuntz Sistemaren gailurra, eta irakaskuntza ertainetik datorren ikaslegoz hornitzen da batipat. Beraz, euskarazko irakaskuntzan ere, irakaskuntza ertaineko hizkuntz oinarria ere kontutan hartzekoa da. Une honetan Euskal Herriko Komunitate Autonomoan, irakaskuntza ertainetan, arinki esanda, bi hizkuntz eredu daude, bata euskara hutsez dena, eta bestea gaztelera hutsez dena. Eusko Jaurlearitzaren estatistikak, ikusita, ikaslego euskaldunaren jorera hazkorra ikusita, Unibertsitateara sartzeko hautaprobak euskaraz egiten dutenen kopurua ikusita, eta pasatzen dutenen kopurua ikusita, euskal lerrotik joandako 1.900-2.000 ikasle sartuko dira Unibertsitatean, gaztelerazko lerrotik joandakoak 16.000-17.000 inguru izango direlarik. Horietatik batzuk ez dira Euskal Herriko Unibertsitateara etorriko, eta badatoz ere, gazteleraz ere ikas dezaketela kontutan hartu behar da. Beste Unibertsitateen barrutietatik datozen euskaraz ikasitakoen kopurua ia nulua da.

Unibertsitatearen bolumena ulertzeko datu pare bat: Gaur egun (1989-90 ikasturtean), 47.520 ikasle, 2.651 irakasle, 732 pertsona administrazioan eta zerbitzuetan, 15.000 milioi pezetako aurrekontua urtean, hiru lurralde historikoetako hiriburuetan banatutako hogeitaka ikastegi... Gaur egunean, tamainaz baino ez bada, Unibertsitatea era-kunde oso garrantzitsua bilakatu da.

ARABAKO CAMPUSA

Ikastegia	Titulazioa	Berezitasunak	Euskaraz ematen dena
Filol. eta Geogr. eta Histori Fak.	Geog. eta Hist. Liz.	Historia	1. eta 2. ikasturteak, osorik, irakasgai bat ezik eta 5. ikasturtean irakasgai bat.
	Filol. Liz.	Euskal Filologia.....	25 irakasgaietatik, 18 euskaraz
Farmazi Fakultatea	Farmazian Liz. Elikagaien Z. Liz. Nutrizioan Dipl.	Filol. Erromanikoa.....	25 irakasgaietatik, 5 euskaraz
		Frantses Filol. Ingeles Filol. Filologia Klasikoa irakasgai bakan batzuk
OHOerako Irakasl. Unib.-Eskola	OHO Irakas. Diplom.	Farmazia	Ezer ere ez
		Elikagaien Zientzia Nutrizioa	Ezer ere ez Ezer ere ez
Injinerutza Tekn.	Injineru Tekn.	Frantses Filol.	Berezitasun guztietako irakasgai amankomun guztiak,
		Ingeles Filol.	2 izan ezik.
		Zientziak	Euskal Filologian, irakasgai espezifikotatik, 4 euskaraz.
		Giza Zientziak	Besteetan, irakasgai espezifikotatik, 4 euskaraz.
		Euskal Filol.	Besteetan, irakasgai espezifikotatik, 4 euskaraz.
Injinerutza Tekn.	Injineru Tekn.	Mek.-Makinagintza Ezer ere ez
		Mek.-Industr. Egit.	
		Elektronika	
		Prozesu Kim. Kontrola	

GIPUZKOAKO CAMPUSA

Kimika Fakultatea	Kimikan Liz.	Oinarritzko Kimika Petrokimika	25 irakasgaietatik, 16 euskaraz
Zuzenbide Fakultatea	Zuzenbidean Liz.	Zuzenbidea	25 irakasgaietatik, 5 euskaraz
Filos. eta Hezkuntz. Zientzien Fak.	Filosofian Liz.	Zientzien Logika Pentsamendu-Sist. Kultura eta Balio.	hautazkoren bat ezik, denak euskaraz (25) 25 irakasgaietatik denak euskaraz, hautazkoren bat ezik.

Ikastegia	Titulazioa	Berezitasunak	Euskaraz ematen dena
	Pedagogian Liz.	Hizkuntza Pedago. difer. Hezkuntza orientab.	hautazkoren bat ezik, denak euskaraz (25) 25 irakasgaietatik denak euskaraz, hautazkoren bat ezik.
	Psikologian Liz.	Psikologia Orokorra	25 irakasgaietatik denak euskaraz, hautazkoren bat ezik.
Informatika Fak.	Informatikan Liz.	Informatika	1. eta 2. ikasturteetan dena euskaraz 3. ikasturtean, 4 irakasgaietatik, 2 euskaraz, besteetan, ezer ere ez.
Arkitekturarako Goi Eskola	Arkitektura	Arkitektura	ezer ere ez
Enpresa-Zientzien Unibertsitate-Eskola	Enpresa-Zientz. Dipl.	Kontabilitatea Finantza	1. ikasturteko zenbait irakasgai besteetan ezer ere ez
OHOrako Irakasleg. Uniber-Eskola	OHOrako Irakasle-Diplom.	Giza Zientziak Zientziak Eskolaurrea Euskal Filol. Gaztelar Filol.....	denak euskaraz denak euskaraz, espezifikoak ezik.
Erizaintzarako Unib.-Esk.	Erizaintzan Diplom.	Erizaintza.	hautazko 2 euskaraz
Injinerutza Tekn. Uniber.-Eskola	Injineru Teknikoa	Mek.-Makinagintza Mek.-Industri Egit. Industri Eraketa Prozesu Kim. Kontrola Elektronika	1. ikasturtea, osoa, besteetan ezer ere ez

BIZKAIKO CAMPUSA

Arte Ederren Fak.	Arte Ederretan Liz.	Pintura Eskultura Ikus.-Entzut. Diseinua Tekn. grafik. Mantentze eta Berriz.	1.2. ikasturteak, osoak 3.eko tronkalak 4. eta 5.ean ezer ere ez
--------------------------	---------------------	---	--

Ikastegia

Informazio-Zientz.
Fak.

Zientzi Fakultatea

Medikuntz. eta
Odontologi Fak.

Ekonomi eta Enpresa
Z. Fakultatea

Titulazioa

Informazio-Z. Liz.

Soziologian Liz.

Biologian Liz.

Fisikan Liz.

Geologian Liz.

Geologia Apl.

Matematikan Liz.

Kimikan Liz.

Medikuntz. Liz.

Odontologian Liz.

Ekonomi Z. Liz.

Enpresa Z. Liz.

Berezitasunak

Kazetaritza
Publizitatea

Soziologia

Oinarrizko Biol.
Biologia Tekn.
Ekosistem. Biol.

Elektronika
Egoera Solidoa

Estratigrafia
Tektonika

Zenbakizko Anal.
Probabil. Kal.
Zenbakien Teoria

Oinarrizko Kimika
Kimika Fisikoa
Injinerutza Tekn.

Medikuntza

Odontologia

Sektore Publikoa
Hiri eta Herriald.
Ekon. Matem.
Garapen Nazioart.

Finantza
Merkatal Zuz.
Pertsonal Zuz.
Aktuariaia

Euskaraz ematen dena

Dena euskaraz

1., 2. eta 3. euskaraz

1. ikasturtean 5 irakasgaietatik 3

hautazkoren bat ezik titulazio osoa euskaraz

1. ikasturteko 2 irakasgai

1. Ikasturtea osoa

3. Ikasturtean irakasgai 1

1. Ikasturteko irakasgai 1

1. Ikasturtea osoa

2. Ikasturtean irakasgai 1

3. Ikasturtean 2 irakasgai

1. Ikasturtea osoa

Ezer ere ez

1. 2. eta 3. ikasturteak

1. 2. eta 3. Ikasturteak

Ikastegia	Titulazioa	Berezitasunak	Euskaraz ematen dena
Industri eta Telekom. Goi Eskola	Industri Ing.	Mekanika Kimika Metalurgia Elektrika Teknika Energ. Industri Erak.	1. Ikasturtea osoa eta irakasgai solteren bat
	Telekomun. Ing.	Telekom.	Ezer ere ez
OHOrako Irakas. Unib.-Eskola	OHOrako. Irakasle.-Diplom.	Giza Zientziak Zientziak Euskal Filologia Frantses Filologia Ingeles Filologia	Denak Denak, espezifikoak ezik Denak, espezifikoak ezik
Enpresa-Zientzien. Unib.-Eskola	Enpresa-Zientzien	Kontabilitatea Diplom. Merkatalgoa Administrazioa	1. Ikasturtean ikasgai bat
Erizaintza. Unib.-Esk.	Erizaintza Diplom.	Erizaintza	Ezer ere ez
Injinerutza Tekn. Unib.-Eskola	Injineru Tekniko	Mekanika Industria Mak. Elektrik. Elektronika Kimika Metalurgia	1. Ikasturtea, osoa
Meatz Injin. Tekn. Unib.-Eskola	Meatz Inj.	Meatz Esplotak. Teknik. Erregaiak Metalurgia	Ezer ere ez
Gizarte Graduatuen Unib.-Eskola	Gizarte Graduatuan Diplom.	Gizarte Graduatua	1. Ikasturtea soilik ematen da, eta bera euskaraz ere ematen da.

Hurrengo tauletan eskematikoki euskaraz eskaintzen den irakaskuntza aurkezten da. Gauza jakina da epe motzean edo er-tainean ikasketa berriak irakasteko planak etorriko direla eta Euskal Herriko Unibertsitateak ikasketa berri batzuk indarrean jarriko dituela, baina hemen gaur egunean eskaintzen den irakaskuntza aurkezten da, irakaskuntza orokorraren barruan.

Aurreko taulei jarri behar zaizkion OHARRAK:

- 1.- Hemen emandako informazioa, 1989-90 ikasturteari dago-kiona da. Unibertsitateak eskaintza hau areagotzeko helburua aldarrikatu du behin eta berriro, eta espero da, Eusko Jaur-laritzaren eta Gizarte-Kontseiluaren onespenez, datozen ur-teetan horrela egingo dela.
- 2.- Titulazio bat lortzeko irakasgai-kopuru minimo bat dago, ko-puru hori bi multzotakoa delarik: tronkalak eta hautazkoak. Irakasgai tronkalen kopurua finkoa bada ere, hautazkoen ko-purua minimoa baino handiago ohi da, ikasleak aukera dezan. Goiko taulan ematen den informazioa goitik dago mugatua, hau da, Titulazio bat lortzeko 25 irakasgaietatik 16 euskaraz ematen direla esaten denean hauxe esan nahi da, ikasle batek titulazio horretan 16 irakasgaitaraino egin ditzakeela euskaraz.
- 3.- Zenbait titulaziotan Unibertsitateak ez ditu ikasturte guztiak eskaintzen, titulazio hasiberriak direlako. Titulazioak hauek dira:
Arabian, Farmazian Liz., Elikagaien Zientz. Liz., eta Nutri-zioan Diplomatu.
Bizkaian, Soziologian Liz., Odontologian Liz., Teleko-munikazio-Injin., eta Gizarte-Graduatuan Diplom.
- 4.- Zenbait titulaziotan "Euskara Zientifiko Tekniko" izeneko irakasgai gehigarri eta aukerakoak ere eskaintzen dira, eus-kaldunei, formazio espezifikoz gain, jakintza transmititzeko behar diren hizkuntz bitartekoak eskaintzen zaizkielarik.

Euskaraz irakaskuntzaren eskaintza aurkeztuta, zenbat ikaslek parte hartzen duen galdetzea da ondoko galdera. Eta galderak erraza

dirudien arren, erantzuna eman aurretik zenbait burutazio egin behar da.

- Ikasturte osoa zein irakasgai bakarra duten ikasleak berdin kontatu dira.
- Ikasturte deberdinetako irakasgaiak dituzten ikasleak badaude.
- Ikasturtean zehar kontrataturiko zenbait irakaslerentzat eginiko talde berrietara beste zenbait taldetako ikasleak joan direla, hau da, gaztelerazko taldeetan egondako ikasleak euskal taldera joan direla.
- Matrikulazioa, informatizazioa, eta datuen zuzenketa, ikasturte honetan jarririko metodologia informatiko berri baten bidez egin dira, eta datuak guztiz zehatzak diren arren zenbait ikas-egitakoak ez dira exaktuak.

Horiek guztiak kontutan hartuta, une honetan Euskal Herriko Unibertsitatean euskaraz ikasten ari den ikasleen kopurua, 3350 ekoa da.

6. Ikerkuntza

Gaur eguneko Unibertsitate batetan Ikerkuntza alderdi bazterezina da, eta gure Unibertsitateko irakasleek alderdi hori betetzen saiatzen dira beraien lan-arloetan. Euskararen aldetik azterketa eginez, bi alde egin behar dira ikerkuntzaren alorrean: bata euskararen gainean egiten den ikerkuntza, eta euskaraz egiten den ikerkuntza.

Lehen aldeari buruz, hots, euskararen gaineko ikerkuntzari dagokionean, Euskal Herriko Unibertsitateak azken hamar urteotan eginiko lana ukaezina da, Euskal Filologia Saitetik Koldo Mitxelena Profesorearen ildoak segituz. Gaur egun, gure Unibertsitatea euskararen gaineko ikerkuntza egiteko leku garrantzitsuena bilakatu da, bai Euskaltzaindiaren gidaritzapean eginiko euskararen normalizaziorako lanetan, bai hizkuntzen ezagumendua sakontzeko standardak diren goi-metodologia zientifikoak euskararekin garatuz. Euskal

Herriko Unibertsitateak alde hau lehentasunezko bezala definiturik dauka, eta konpromezu hau aurrera eramango du etorkizunean ere.

Bigarren aldeari buruz, hots, euskaraz eginiko ikerkuntzaren gainean, Euskal Herriko Unibertsitateko irakasleek euskara gero eta gehiago erabiltzen dute beraien ikerketen ondorioak gizarteratzeko, eta alde horretan, euskara ikerketa zientifikoaren transmisio-hizkuntza bilaka eraziz - eta ez soilik irakaskuntzarena- hor daude lekuko euskaraz agerturiko Doktorego-Tesiak eta Ikasketa-bukaerako Memoriak, dozenaka kontatzen direnak. Hala ere alde hau, Sailen eta irakasleen esku egonik, ez dago hedatuta nahikoa, eta etorkizunerako konpromezu bezala ikusten da.

Aipatu beharrekoa da Euskal Herriko Unibertsitatearen Estatutuek aurrikusten duten Euskararako Institutua, bertan izango delarik, Unibertsitateko Gobernu-Batzordeak bere Araudia -eta honekin batera pertsonalaren eta ekonomiaren ikuspuntuak- onartzen duenean, euskararen gaineko ikerkuntza bultzatuko duen Unibertsitate barruko erakunde espezifikoa, gizartearen beste erakundeekin kolaboratuz.

7. Unibertsitatearen beste ekintzak

Unibertsitateak, zuzenki eta zeharka, gizartearen gainean eragin handia du, eta ez irakaskuntzaren eta ikerkuntzaren bidez soilik. Eta Euskal Herriko Unibertsitateak, halaber, gizartearen eragin handia du, batez ere Hedakuntza Unibertsitario deitzen den erakundearen bidez. Horrela Unibertsitateak ekitaldi ugari babestu eta bultzatu egiten ditu, nagusiki Kulturarekin -zentzu zabalenean- erlazionaturik daudenak.

Euskal Herriko Unibertsitateak alor honetan sakon jokatu du azken urteetan, eta euskararen bultzagarri ikusten du bide hau ere. Aipatzekoak dira Argitarapen-Zerbitzua, Unibertsitatearen aretoak ekitaldi kulturaletarako erabiltzea, irakasleen hitzaldiak, eta beste. Zoritxarrez bide hau ez da nahikoa erabili euskaraz eginiko ekitaldietan, eta unibertsitarioek eta gizarteak ez dute erabiltzen -imajinazio-faltaz behar bada- eta ez diote etekin nahikoa ateratzen. Horrela

Unibertsitatean egiten denaren informazio gutxi agertzen da gizartearen baina Unibertsitatekoek ere ez dute esaten bertokoak direnik, eta gaur eguneko euskal kulturaren nonnahi agertzen dira gure ikasle eta irakasleak: bertsolaritzan, kazetaritzan, literaturan, kritikan, eta abar.

Aipatzekoa da, halaber, Unibertsitateak beste erakundeekin dituen harremanak, bai pertsonalak, bai Sailen artekoak, bai instituzionalak: Jaurrlaritzan, Aldundi, Udaletxe, Euskaltzaindia, UZEI,... sare gero eta trinkoagoa osatzen dute, eta hor euskararen tokia gero eta garrantzitsuagoa da.

8. Azken hitza

Orain dela hogeit hamar urte Unibertsitate publikoa Euskal Herriarentzat positibo izan zen bezala, orain dela hamar urte Euskal Herriko bilakatu zenean Unibertsitatea euskararentzako oso positiboa dela esan daiteke.

Lan hau, pertsona askoren lana izan da, eta etorkizunean ere askorena izango da: beraiena izan da aurrerakuntza, beraiei eskerrak egin da hemen aipaturiko gehiena. Horregatik, artikulua honen egilea denekin zorretan geratzen da.

Artikulu hau 1990.eko Apiril-Maiatzetan idatzi da, Euskal Herriko Unibertsitatearen datozen lau urteetarako Errektorearen aukeratze-prozesua martxan dagoenean.

J. I.